

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci žalobkyně: **L. S.**, státní příslušnost Ukrajina, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9.1.2017, č. j. OAM-94/ZA-ZA11-BE04-2016,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 9.1.2017, č. j. OAM-94/ZA-ZA11-BE04-2016 **se z r u š u j e** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaného žalobkyni nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu).

Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně v zákonné lhůtě dne 23.1.2017 žalobu, v níž předně zdůraznila, že pochází z města Jenakijev, nacházející se v Doněcké oblasti, přibližně 15 km od města Horlivka, které se stalo ústředním místem tvrdých bojů mezi separatisty a ukrajinskými jednotkami a v současné době je pod vládou separatistů. Konstatovala dále, že z této oblasti uprchla do Oděsy ke své tetě. Tam bydlela v malém domku sestávajícího z kuchyně a dvou pokojů. Její teta tam bydlela s dospělým postiženým synem, takže soužití bylo velmi problematické až

rizikové, neboť syn tety vykazoval známky agrese. Poukazovala na to, že obyvatelé Ukrajiny ji považují za „separatistku“, která na Ukrajinu nepatří. Dokonce to vedlo až k odmítnutí poskytnutí lékařské péče jejímu synovi. Návrat do Jenakijeva je nemožný, neboť její dům je zničen. Průjezd touto oblastí pod správou separatistů je velmi komplikovaný a stresující. Na separatisty vytvořené „celnici“ dochází k zabavování automobilů občanů pro potřeby neuznané Doněcké lidové republiky. Dochází k násilnostem, vyhrožování a znásilňování žen. O těchto incidentech se však v dané oblasti nemůže hovořit, neboť lidé mají strach z reakce „vojáků“ DLR a ze msty. Ač jsou dle zpráv OSN, UNHCR a dalších organizací zabezpečena základní práva obyvatelstva, není tomu tak. Poukázala na to, že komisaři mají přístup pouze tam, kam jsou vpuštěni. Uvedla, že je v kontaktu se svými rodiči, kteří žijí na Ukrajině a kteří bydlí poblíž hranice styku separatistů a ukrajinských bezpečnostních složek. Skutečná situace na Ukrajině je jí dobře známa. Boje v omezené míře pokračují, dochází k záhadným zmizením nepohodlných osob. Žalobkyně zdůraznila, že v jejím případě existují důvodné obavy z pronásledování, ze šikany, bojí se o život svůj i syna. Namítala, že správní orgán ohledně situace na Ukrajině vycházel ze zpráv zachycujících stav z listopadu roku 2016, nikoli z doby, kdy podala žádost o udělení mezinárodní ochrany. Přestože nevyužila svého práva vyjádřit se k těmto podkladům, respektive ke každému zvlášť, má za to, že ve své výpovědi před správním orgánem se zcela zřetelně vyjádřila k těmto zprávám o stavu bezpečnosti, dodržování lidských práv na Ukrajině. Zprávy zachycují pouze skutečnosti týkající se dodržování příměří a z toho vyplývajících práv civilního obyvatelstva, neodrážejí však skutečnou situaci, kdy obyvatelstvo je rozděleno konfliktem a majorita viní obyvatele z Doněcké oblasti za vzniklou situaci. Uvedla, že má obavy také z uskupení Pravý sektor, které na Ukrajině funguje a jakékoliv odlišné jednání a jiné názory, než jsou ty jejich, trestá. Namítala, že v odůvodnění rozhodnutí žalovaného byla zohledněna situace na Ukrajině jen v souvislosti s bojovými akcemi. Nebyl však brán v potaz skutečný stav ohrožení jejího života a zdraví. Zdůraznila, že se nemá na Ukrajinu kam vrátit, její dům je zničen. Na území České republiky žije její manžel a syn, kteří zde mají trvalý pobyt. Vyslovila názor, že splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, a to i podmínku pro udělení azylu z humanitárního důvodu. Žalobkyně se ohradila proti argumentaci žalovaného, že její žádost o udělení mezinárodní ochrany je pouze účelová snaha získat pobyt na území České republiky, když si zde s manželem pořídili bydlení. Pripustila, že se snažila získat dlouhodobé vízum za účelem sloučení rodiny, neboť její manžel i syn mají trvalý pobyt na území České republiky. Její majetkové poměry však neměly být předmětem řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby a odkázal především na odůvodnění napadeného rozhodnutí. Uvedl, že žalobkyně nepřednesla žádné okolnosti ve smyslu ust. § 12 písm. a) zákona o azylu. Pokud jde o jí popsanou složitou situaci při soužití s obyvateli Oděsy a některé projevy nepřátelství ze strany ukrajinských spoluobčanů, např. lékaře nebo příbuzných, žalovaný namítal, že ani jedna z těchto událostí nespadá pod taxativně vymezené důvody obsažené v ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť k nim nedošlo ze strany ukrajinských státních orgánů či bezpečnostních složek. Žalovaný poukázal také na to, že žalobkyně v průběhu správního řízení vůbec nezmiňovala, že by se proti konání uvedených osob domáhala jakékoliv ochrany ze strany příslušných orgánů své vlasti. Skutečnost, že v zemi původu žalobkyně existují problémy v oblasti dodržování zákonů či nižší efektivnost pomoci ze strany policie ve věci případných problémů se soukromými osobami, ještě samo o sobě nedokládá, že by

se žalobkyně nemohla domáhat pomoci, či že by jí státní orgány nemohly poskytnout účinnou ochranu. V těchto souvislostech žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 5 Azs 7/2004, v němž Nejvyšší správní soud vyslovil závěr, že nedůvěra stěžovatele ve státní instituce zdůvodněná tvrzením, že nejsou schopni jej ochránit proti kriminálním žvlům, nelze podřadit pod důvody pro udělení azylu. Co se týče ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, tvrzení žalobkyně, že splňuje důvody k udělení doplňkové ochrany, žalovaný odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž bezpečnostní situaci na Ukrajině nelze dříve ani v současné době klasifikovat jako totální konflikt, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Navíc se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní část Ukrajiny. Žalovaný poznamenal, že pokud konflikt nemá charakter totálního konfliktu, musí podle rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 28/2008-68 žadatel prokázat dostatečnou míru individualizace. Dle názoru žalovaného v případě žalobkyně toto naplněno není. Žalobkyně se hlásí k ukrajinské národnosti, tedy k většinovému ukrajinskému národu, před odjezdem z vlasti žila se synem rok ve městě Oděsa, kam za ní dojížděl její manžel, který pracuje jako manažer česko-ukrajinské společnosti. Ačkoliv rodina pochází z oblasti pod kontrolou proruských separatistů, z této oblasti se vystěhovali k příbuzným do Oděské oblasti, která se nachází pod plnou kontrolou současné proevropsky orientované vlády. Žalovaný poukázal také na to, že dle informace Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ukrajinský parlament přijal zákon o zajištění práv a svobod vnitřně vysídlených osob obsahující definici vnitřně vysídlených osob, která je do značné míry shodná s mezinárodními standardy. Co se týče námitky neudělení humanitárního azylu, žalovaný namítal, že žalobkyně neuvedla žádné okolnosti, které by svědčily o tom, že její rodinná situace je nějakým způsobem výjimečná s ohledem na existenci okolností odůvodňujících udělení humanitárního azylu. Za důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) či § 14, doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu nelze považovat ani existenci rodinných vazeb a snahu o legalizaci pobytu, které se žalobkyně v podstatě domáhá s odkazem na fakt, že v České republice žije její manžel a syn na základě uděleného trvalého pobytu. S podklady pro rozhodnutí byla žalobkyně seznámena v říjnu roku 2016.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění, v mezích žalobních bodů, postupoval rovněž v souladu s ust. § 75 odst. 1 s.ř.s. a po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žalobě nelze upřít důvodnost.

K tvrzením žalobkyně uplatněným u jednání soudu dne 4.4.2017 a upřesněným dne 25.4.2017, že otec jejího manžela pan S. J. G., jenž vyvíjí politickou činnost, je zástupcem starosty města Jenakijeva, které je součástí Doněcké lidové republiky, přičemž zástupcem starosty města byl i v době před vznikem této republiky, je na černé listině nepohodlných občanů a vyslovila obavy, že právě pro politickou činnost otce manžela, může být ona sama podezřelá z nějaké protiprávní činnosti vůči státu Ukrajina a postihována ze strany SBU, soud nepřihlédl, neboť tato tvrzení žalobkyně uplatnila až po zákonné lhůtě k podání žaloby dané § 32 odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Ve včas podané žalobě žalobkyně tato tvrzení neuvedla. Byť soud provedl i žalobkyní navržený důkaz k tomuto tvrzení, a to výňatkem z internetu, soud tento důkaz nehodnotil a žádná skutková zjištění z něho neučinil.

Soud neprovedl žalobkyní navržený důkaz jejím výsledkem jako účastnice řízení k tvrzení o porušování práva na svobodu projevu na Ukrajině. Tento důkaz soud za situace, kdy žalobkyně uvedla, že ona sama žádné politické názory navenek neprojevovala, tedy své názory na ukrajinskou vládu, na státní zřízení na Ukrajině apod., a uvedený důkaz navrhla obecně k tvrzení a názoru, že i obyčejní lidé mají právo své názory vyjadřovat, nejenom politici, považoval soud tento důkaz za nadbytečný. Z důvodu nadbytečnosti soud neprovedl ani důkaz výsledkem pracovníků OAMP v Ostravě, kterýžto žalobkyně navrhla ke tvrzení, že při seznamování se s podklady rozhodnutí jí pracovníkem OAMP mělo být sděleno, že se může vrátit na Ukrajinu do Doněcké oblasti a že se jí tam nic nestane, s čímž ona nesouhlasí. Pro posouzení věci je uvedené tvrzení žalobkyně bez právního významu.

Ze správního spisu krajský soud zjistil, že jsou v něm založeny veškeré písemnosti odkazované žalovaným v napadeném rozhodnutí, zejména žádost o udělení mezinárodní ochrany ze dne 3.2.2016, údaje k podané žádosti, protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 8.2.2016, žalobkyní předložené podklady (občanský průkaz, kopie žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza, pracovní smlouva manžela, povolení k trvalému pobytu syna žalobkyně a jeho průkaz pojištěnce, rozhodnutí o přijetí syna k předškolnímu vzdělávání) a všechny žalovaným shromážděné a v napadeném rozhodnutí citované podklady k situaci v zemi původu žalobkyně. Jedná se o Informace Ministerstva zahraničních věcí ČR č. j. 107283/2016-LPTP ze dne 25.7.2016, Informace téhož ministerstva č. j. 103518/2016-LPTP ze dne 3.6.2016, Informace Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, září 2015 – posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině – aktualizace č. 3, Zpráva Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině za období od listopadu 2015 do února 2016 ze dne 3.3.2016, Výroční zpráva Human Rights Watch 2016 – Ukrajina ze dne 27.1.2016, Zpráva Freedom House – Ukrajina, 27.1.2016, Výroční zpráva Amnesty International 2015/2016 – Ukrajina ze dne 24.2.2016, Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2015 ze dne 13.4.2016, Informace Ministerstva vnitra Velké Británie, Ukrajina: Krym, Doněck a Luhansk, leden 2016. V žádosti o udělení mezinárodní ochrany, v rámci údajů k podané žádosti a v pohovoru k této žádosti žalobkyně uvedla, že celý svůj život žila ve městě Jenakijevo v Doněcké oblasti. Bydlela tam ještě v době, kdy město bylo obsazeno jednotkami Doněcké lidové republiky, ve městě probíhaly mítinky, viděla jak jednotky DLR obsadily městský úřad, viděla obsazení Privat banky, kolem které pobíhali maskovaní ozbrojenci, obyvatelé byli vyzýváni k účasti na mítincích na podporu DLR. Na určitých místech byly postaveny blokposty. Ozbrojenci DLR začali zabavovat auta, což se přihodilo i jejímu známému. V té době se rozhodla odejít. Odjela ke své tetě do Oděsy jen nalehko, většinu věcí nechala doma. V Oděse žila v malém domě u tety společně s jejím invalidním synem. Soužití bylo komplikované, syn tety vyžadoval stálou péči, je zaostalý, býval zlý a bezohledný. Do Oděsy přicestovala společně se svým manželem. Ona sama tam pobývala až do svého odjezdu 18.12.2015. Po měsíci společného soužití v Oděse si s manželem vyřídili vízum a rodina v červenci roku 2014 odcestovala do České republiky. Ona sama se pak následně vrátila v září 2014 do Oděsy sama se synem bez manžela. V té době se rozhodli, že si manžel najde v ČR práci a ona se k němu přistěhuje. To se také stalo, a požádala si o dlouhodobé vízum za účelem sloučení rodiny. Tato žádost byla zamítnuta. Její manžel a syn žijí v České republice na základě

povolení k trvalému pobytu. Žalobkyně je v kontaktu se svými rodiči, kteří zůstali na Ukrajině. Uvedla, že k přesídlencům z Donbasu se na celé Ukrajině nechovají dobře, ona sama si v minulosti žádala o finanční příspěvek jako přesídlenec a bylo jí řečeno, že pomoc poskytují pouze invalidům, svobodným matkám a důchodcům. Její dům v Jenakijevě je vážně poškozen, nedá se v něm žít, v celé oblasti je velmi nebezpečno. Město je pod kontrolou Doněcké lidové republiky, hranice je hlídána a na blokpostech jsou přísné kontroly. V době, kdy ještě žila v Oděse, se chtěla několikrát vrátit domů, ale velice se bála. Od lidí si vyslechla, že tam panují otřesné podmínky, spousta lidí se cestou přes hranice ztratí, dochází ke znásilňování žen ozbrojenci. V době pobytu v Oděse se setkala s mnoha lidmi, kteří byli nepřátelsky naladěni proti obyvatelům Donbasu, s nevraživostí se setkala i ona sama ze strany lékařky, která měla ošetřit jejího syna. Lékařka jí vynadala do separatistů a řekla jí, že škodí Ukrajině. Z protokolů o seznámení se s podklady rozhodnutí plyne, že žalobkyně byla se všemi podklady seznámena, naposledy 13.10.2016, kdy uvedla, že situace na Ukrajině, konkrétně v Doněcké oblasti, je stále stejná, v některých směrech se dokonce zhoršila, nefungují tam pravidla, oblast se tváří jako malý stát, lidé jsou zvyklí na neustálou střelbu a na přítomnost osob se samopaly. Uvedla, že se na Ukrajinu nechce vrátit, neboť jí a jejímu synovi tam hrozí nebezpečí.

Krajský soud v souladu s ust. § 77 odst. 2 s.ř.s. dokazování doplnil. Ze zprávy Informace OAMP – Ukrajina situace v zemi, politická a bezpečnostní situace, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby, bylo zjištěno, že k bezpečnostní situaci na východě Ukrajiny (Doněcká a Luhanská oblast) je v tomto dokumentu uvedeno, že od podepsání Minských dohod a příměří v září 2015 se intenzita bojů zmírnila a podle OSN byl počet obětí konfliktu přibližně 10 za měsíc. Jak vojáci Doněcké, tak Luhanské lidové republiky systematicky rozmísťovali své jednotky i techniku do oblastí obydlených civilisty. Další riziko pro civilní obyvatelstvo představovala zaminovaná území, včetně obytných oblastí a linie dotyku bez přesného zmapování. V blízkosti kontrolních stanovišť, skrze něž probíhá pohyb přes linii dotyku, dochází k řadě bezpečnostních incidentů, včetně ostřelování z těžkých zbraní. Jedna ze čtyř osob překračující linii dotyku skrze kontrolní stanoviště patřila mezi zranitelné osoby. Podle odhadů bylo na linii dotyku rozmístěno v létě 2016 celkově až 90.000 vojáků, z toho až 35.000 vojáků připadá na jednotky povstalců. Co se týče Doněcké oblasti, pak část území kontrolují povstalci z Doněcké lidové republiky. Boje s ukrajinskou armádou se koncentrují na linii dotyku. Počty vnitřně přesídlených osob dosahují 1.070.000 osob, nicméně řada organizací uvádí, že statistika zahrnuje pouze registrované osoby a skutečný počet bude vyšší. V okamžiku, kdy ukrajinská krize v únoru 2014 vypukla, neměla Ukrajina žádná legislativní opatření ve vztahu k vnitřně přesídleným osobám. Prvním zákonem upravujícím postavení vnitřně přesídlených osob z východní Ukrajiny se stal zákon „o zajištění práv a svobod vnitřně přesídlených osob“ z podzimu 2014. Zákon poskytuje všeobecný rámec pro poskytnutí ochrany vnitřně přesídleným osobám, mimo jiné přístup k základním právům, poskytování ochrany proti diskriminaci a nucenému navracení a zajištění pomoci v případě dobrovolného návratu a zároveň zajišťuje i zjednodušení přístup k sociálním a ekonomickým službám. V následujících letech byl zákon několikrát novelizován. Podle Ministerstva zahraničních věcí USA došlo v roce 2015 ke zlepšení registrace a distribuce pomoci vnitřně přesídleným osobám. Nicméně v některých oblastech je podpora ukrajinskou vládou limitovaná, např. přestože ukrajinské úřady by měly poskytnout ubytování po dobu 6 měsíců zdarma, ve skutečnosti k tomu nedochází. Podle zpráv OHCHR čelily vnitřně přesídlené osoby obtížím v ekonomické i sociální

oblasti, včetně diskriminace při hledání zaměstnání. V důsledku rozhodnutí ukrajinské vlády o nutnosti nové registrace pro vnitřně přesídlené osoby kvůli pochybnostem o místě pobytu, s nímž bylo spojeno vyplácení sociální podpory pro vnitřně přesídlené osoby, došlo k pozastavení sociální podpory těmto osobám včetně nároku na vyplacení důchodu. Vyplácení sociální podpory vnitřně přesídleným osobám bylo svázáno s jejich přítomností na území kontrolovaném vládou. Podle UNHCR byl proces obnovy certifikátu vnitřně přesídlené osoby komplikován nedostatečnou jasností celé procedury, ověření adresy pobytu ze strany ukrajinských úřadů. Celkově bylo pozastaveno vyplácení sociální podpory až 600.000 vnitřně přesídleným osobám a až polovině z nich nebylo vyplácení sociální podpory obnoveno do října 2016. Proces verifikace adresy navázaný na obnovení vyplácení sociální podpory postihl především zranitelné skupiny.

Ze zprávy Úřadu Vysokého komisaře OSN – Zpráva o situaci týkající se lidských práv na Ukrajině 16.5. – 15.8.2016 bylo zjištěno, že v tomto dokumentu se kromě jiného pojednává o tom, že na východě, blízkost pozice vládních sil a ozbrojených skupin podél linie dotyku byla jedním z důvodů zvýšení intenzity vojenské činnosti v průběhu posuzovaného období. Válčení ze strany ozbrojených sil Ukrajiny a ozbrojených skupin v průběhu posledních měsíců přivedla k eskalaci ozbrojeného konfliktu v červnu a červenci, což staví obyvatelstvo do ohrožení. V dokumentu je uvedeno, že jsou zaznamenávány případy sexuálního násilí mezi muži a ženami zadrženými v souvislosti s konfliktem, které se rovná mučení, případy, kdy v roce 2015 poblíž linie dotyku na vládou kontrolovaném území byly zadrženy ženy, bylo jim vyhrožováno sexuálním násilím, jsou popisovány případy, kdy po oznámení o hrubém zacházení a vystavení sexuálnímu násilí, nebylo proti pachatelům vzneseno obvinění. V dokumentu jsou zmíněny případy, kdy takového zacházení se dopustily, či se jej zúčastnily osoby SBU, ozbrojené skupiny, muži v maskách, člen policejní hlídky.

Z dokumentů žalovaného, a to předkládací zprávy k vydání k povolení k trvalému pobytu z 19.12.2014 a z žádosti o pobyt, kteréžto listiny se vztahují k manželovi žalobkyně a jejímu synovi, bylo zjištěno, že manžel žalobkyně má na území České republiky povolen trvalý pobyt od 5.12.2011. V žádosti o povolení k trvalému pobytu nezletilého syna žalobkyně je zmínka o tom, že žalobkyně vyslovila souhlas s povolením trvalého pobytu nezletilého na území České republiky. Dne 21.11.2014 byl proveden výslech se zákonným zástupcem nezletilého žadatele o povolení k trvalému pobytu, a to s jeho otcem panem M. S., který měl uvést, že pokud nezletilý získá povolení k trvalému pobytu, pak jeho manželka a matka požádá na zastupitelském úřadu o povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky. Vysvětlil, že na Ukrajině mají byt v nestabilní oblasti Doněcka, a proto má v úmyslu se s celou rodinou přemístit do České republiky.

V průběhu správního řízení bylo zjištěno, že žalobkyně pochází z Doněcké oblasti z města Jenakijevo, kde žila s manželem v rodinném domě, který byl v důsledku tam probíhajícího konfliktu poškozen, oblast je pod kontrolou proruských separatistů, žalobkyně své bydliště opustila poté, co místo ovládli separatisté. Manžel žalobkyně a její nezletilý syn žijí na základě povolení k trvalému pobytu na území České republiky. Žalobkyně již za řízení před správním orgánem namítala a shodně to uvedla i v žalobě, že její návrat do Jenakijevo je nemožný, a to jednak proto, že její dům je zničen, a také proto, že se tato oblast nachází pod přímou správou separatistů, že tam dochází k násilnostem, vyhrožování a znásilňování žen, dochází i k záhadným zmizením

nepohodlných osob. To vše jsou skutečnosti, které jsou důvodem jejích obav o život a zdraví. Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 4 Azs 197/2016-94 konstatoval, že nutným předpokladem udělení azylu či doplňkové ochrany podle § 12 či § 14a zákona o azylu je skutečnost, že žadatel o azyl nemůže reálně využít ochrany země svého původu, a to především na základě vnitrostátního přesídlení. Odkázal přitom na jiná rozhodnutí č. j. 7 Azs 19/2012-22 nebo rozsudek č. j. 2 Azs 189/2015-22, v nichž je obsažen závěr, že lokální problémy jsou také řešitelné vnitřním přesídlením. Koncept vnitřní ochrany je jen vyjádřením zásady subsidiarity mezinárodní ochrany, konec citace.

Judikatura Nejvyššího správního soudu týkající se vnitřního přesídlení žadatelů o mezinárodní ochranu vychází z požadavku, podle něhož je při posouzení možnosti vnitřní ochrany nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zjištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení (viz rozsudek č. j. 4 Azs 99/2007-93).

V rozsudku č. j. 5 Azs 40/2009-74 Nejvyšší správní soud uvedl, že při posuzování možnosti vnitřní ochrany je nutné posoudit čtyři kritéria: 1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná, 2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti, 3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti, 4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv. Tyto čtyři podmínky musí být splněny kumulativně a při jejich posouzení je třeba brát v potaz celkové poměry panující v zemi původu a osobní poměry žadatele, konec citace. V těchto souvislostech soud považuje za podstatné zmínit, že žalobkyně uvedla, že odstěhovala-li se s rodinou na určitou dobu do Oděsy ke své tetě poté, co město, v němž žila, ovládli separatisté, že tak učinila toliko na přechodnou dobu, a že další bydlení u tety nebylo možné, a to z toho důvodu, že v malém rodinném domku o velikosti kuchyně a dvou pokojů, žil i zdravotně postižený dospělý syn její tety, který býval agresivní.

Dle názoru soudu žalovaný se otázkou vnitřního přesídlení v souladu s požadavky vznesenými v judikatuře Nejvyššího správního soudu, nezabýval a jeho vypořádání je v tomto směru nedostatečné. Žalovaný uvedl toliko to, že město Jenakijevo v Doněcké oblasti, v němž žalobkyně bydlela, se dostalo pod kontrolu proruských separatistů, že však se žalobkyně odstěhovala s rodinou do Oděsy k příbuzným, dále uvedl, že ve dvou z celkem 24 oblastí Ukrajiny, konkrétně v Doněcké oblasti a Luhanské oblasti při ruské hranici, sice skutečně dochází ke střetům mezi ukrajinskými bezpečnostními složkami a protivládními ozbrojenci, ovšem ty se omezují jen na části území těchto dvou oblastí, a že situace na západě a středu země je však klidná a občané Ukrajiny své případné aktuální potíže řeší přestěhováním se v rámci země. Dále poznamenal, že ze všech citovaných zdrojů jednoznačně vyplývá, že na území Ukrajiny neprobíhá ozbrojený konflikt, který by pro žalobkyni představoval jakékoliv ohrožení podřaditelné důvodům vymezeným v § 12 písm. b) a že žalobkyně nepřísluší k žádné skupině osob, které by měly být v rámci Ukrajiny nějak znevýhodněny.

Krajský soud dále odkazuje na závěry Nejvyššího správního soudu v rozsudku č. j. 4 Azs 197/2016-94 v obdobné věci a shodně jako Nejvyšší správní soud konstatuje, že v provedeném hodnocení možnosti vnitřního přesídlení jsou ze strany žalovaného zásadní nedostatky i v tom, že pomíjí otázku nakolik je vnitrostátní přesun účinným řešením tvrzeného ohrožení žalobkyně v pozici přesídlené osamělé ženy sexuálním násilím či diskriminací a zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv. Diskriminaci žalobkyně zmínila jak v řízení před správním orgánem, tak v žalobě, kdy uvedla, že na osoby pocházející z Doněcké oblasti je pohlíženo v jiné části Ukrajiny jako na separatisty, vlastizrádce a těmto osobám je citelně dáváno najevo, že nejsou žádány a uvedla konkrétní případ diskriminace v souvislosti s odmítnutím poskytnutí lékařské péče jejímu synovi v době, kdy pobývala v Oděse. Zmínila i obavy ze sexuálního násilí. Žalovaný v napadeném rozhodnutí, jak výše citováno, konstatoval, že žalobkyně nepřísluší k žádné skupině osob, které by měly být v rámci Ukrajiny nějak znevýhodněné, aniž by tento svůj závěr nějakým způsobem blíže odůvodnil. V již zmíněném rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 197/2016-94 Nejvyšší správní soud uvedl, že z pohledu § 12 písm. b) zákona o azylu jsou ženy příkladem sociální skupiny, protože jsou podskupinou společnosti s určitými vrozenými a nezměnitelnými atributy a často se s nimi zachází jinak, než s muži. Žalovaný dle názoru soudu pominul tu podstatnou skutečnost, že žalobkyně jednak zmínila ohrožení sexuálním násilím a pominul i to, že žalobkyně sice je vdaná, nicméně její manžel (společně s nezletilým synem) žije na základě povolení k trvalému pobytu v České republice a je zde i zaměstnán a žalobkyně by v případě návratu do vlasti byla nepochybně osobou bez mužského doprovodu. Shodně jako ve věci řešené Nejvyšším správním soudem v označené věci i v případě žádosti žalobkyně bylo povinností žalovaného podrobněji zkoumat, zda žalobkyni hrozí riziko pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) a § 2 odst. 4 a 6 zákona o azylu z důvodu pohlaví, popř. se zabývat otázkou, zda lze ženy bez mužského doprovodu, vnímat jako samostatnou sociální skupinu, která je s ohledem na tuto charakteristiku více ohrožena sexuálním násilím ze strany vojáků. Důvody pronásledování v zákoně o azylu obsahují i pronásledování z důvodu pohlaví, respektive příslušnosti k určité sociální skupině.

Žalobou napadené rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a krajský soud je proto podle § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. zrušil a podle § 78 odst. 1 a 4 věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, v němž je třeba, aby se žalovaný při posouzení otázky vnitřního přesídlení žadatelky o mezinárodní ochranu zabýval podmínkami, které vyplývají z výše zmíněné judikatury Nejvyššího správního soudu a v těchto souvislostech i tím, zda osamělá žena bez mužského doprovodu představuje samostatnou sociální skupinu, reálně vystavenou zvýšenému riziku sexuálního napadení a diskriminace, respektive, zda ženy obecně, popř. osamělé ženy mají přístup k účinné ochraně ze strany státních orgánů vůči svévolnému násilí a zda po žalobkyni bylo a je možné rozumně požadovat, aby se vnitřně přesídlila do oblasti, kde jí popisované nebezpečí nehrozí. V tomto směru je třeba, aby učinil příslušná skutková zjištění a přihlédl k individuální situaci žalobkyně a k realitě dlouhodobého přesídlení při zachování minimálního standardu lidských práv (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 197/2016-94).

O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 3 věty první s.ř.s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobkyně, která měla ve věci úspěch se náhrady nákladů řízení výslovně vzdala.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **l z e** podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ostravě dne 25.4.2017

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně